

ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ

2
лева
брояДвуседмичник за литература, изкуство, наука и обществен живот
Варна, 1 декември 1941 год. Редактор Борис Чернев. Година първа. Брой

1

НАЧАЛО!

СЪВЪРШЕНИЯТЪ ЧОВЪКЪТ

Литературният вестник у нас има вече своето минало, което го задължава, но същевременно го и улеснява, да положи ясно своите задачи и функции.

Това негово минало говори, главната му задача винаги била всеотдайно и точно съвещаване на читателите за състоянието и движението на литературното творчество в нашата собствена страна — беди всичко, и въ чуждите страни — след това.

Не бихме искали да определяме сегашните задачи и функции на *Литературни новини* чрез подробни програми и положения и обещания, които при днешните ни културно-обществени условия, носят риска да не се изпълняват до наполовина. Затова пък, няколко общи, но ясни мисли, поддържани в началото, ще бъдат необходими.

Вестник *Литературни новини* е предназначен за широк кръг читатели. Това значи: четиво, репродукции, сведения, преценки от обществено и културен интерес. Затова нашият вестник не може да бъде изключителен на група писатели. *Литературни новини* не е критик на школа, насока, направление. Неговата работа е да изяснява литературния и художествен живот у нас, да анализира и в чужбина отчасти; тълкува и преценява неговия смисъл и значение за културата съкровищница на българския народ; да бъде скромно средство на българското културно-обществено и национално възхождение.

Върху тази основа на литературно и обществено служене са необходими широта на погледа, доброна осведоменост, обективна и отговорна критика, развита литературно-естетичен вкус, оформен свят поглед и строгост към нееднаквите извършвания.

Всичко това значи да се стремим към една по-висша духовна култура, чрез която и да имаме на която искаме да бъдем скромни, но полезни служители на нашата общественост.

Въз основа на материалистично време никой не мечтае да бъде мъдрец — отшелник, жаден да прозре висшата красота и, далеч от страстите и превратностите на живота, да постигне съвършенство на душата си. Затова, мнозина с интерес биха желали да узнаят: кой е този съвършен човек, който искаме да представя пред вас? Коя е тая изключителна личност, пренебрегнала тиранията на тълпата, сразила изобилните си недостатъци, за да се издигне над тълпата, недосегаема с блъска на своя покоряващ дух?

Уви! Безсилен съм да посоча такъв човек. Дали изобщо той съществува днес? Дали може напълно да се отърси от суетата на земното, за да пие само от чистите извори на недосегаемата истина?

Аз искам да говоря не за обективно, а за субективно съвършения човек. И ако не можем да го намерим сред скромните по характер, но гениални по дълга си реформатори и учители за нов морал и нов живот на човечеството лесно бихме се натъкнали въ нашето вседневно на тоя относително „съвършен човек“. Може да го откриете, едва ли не, въ лицето на всеки ваш събеседник. Но дали и ти, читателю, не се счита за съвършен? Нима защо плахо да се оглеждаш, за да не би и друг да узнае тайната ти. Ти не правиш никакво

Освен това, нашето литературно творчество има днес върховната повелю да следва стъпките на един нов вътрешен и международен културен градеж. Тия стъпки ще бъдат добре отбелязани въ *Литературни новини*, който има благородната амбиция да тласка все напредъ нравствената воля на народа и интелигенцията.

Съ благосклонността на нашите читатели и съ усърдието на нашите сътрудници, ние върваме, че ще изпълним тия наши задачи.

ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ

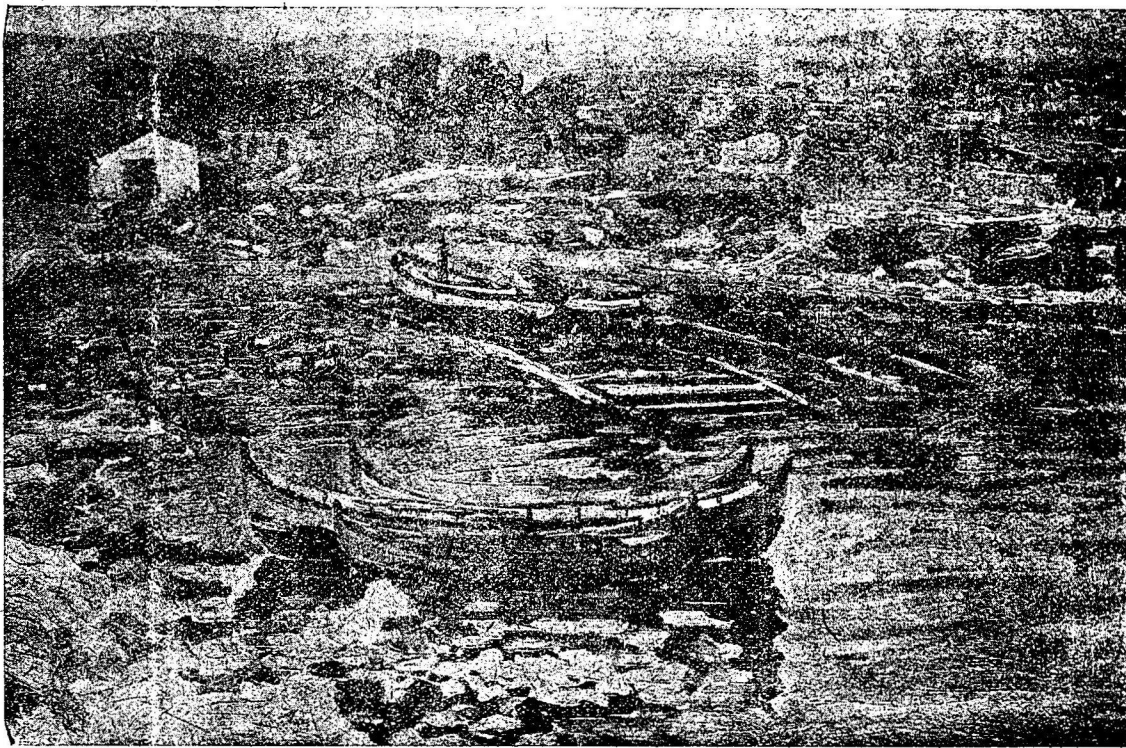
изключение. Изобщо, днешният човек се счита за съвършен. Като прецени мислит, дълга, убежденията, характера и възпитанието си, той с упоритост почва да върва въ своята непогрешимост. И това не може да бъде друго яче, тъй като себелюбието е вкоренено въ кръвта му и

ната на неговата „душевна хармония“.

Съвършеният човек по всички въпроси има свое мнение. Той го изказва навсякъде с неопровержима сила и нищо не е въ състояние да го отклони от убеждението му. Върва, че почти всички други мислят погрешно и не може

води, ржкомахания, викове, громки фрази — той иска да наложи своето убеждение и, горко ви, ако не го приемете. Тогава с един замах ви причислява въ категорията на „простаците“. Всички, които не мислят като него сж такива.

„Съвършеният човек“ е въ най-големата си стихия, ко-

Методи Георгиев

Старият пристан

напраздни сж всички маски, целящи да представят човека хрисимъ и скромно като древен отшелник.

Забележително е, че всеки е убеден най-искрено въ положителните си качества. Ако той е принуден да признае някои свои отрицателни постъпки и прояви на характера, веднага да ги извинява с независящи от него причини; за своите грешки той вини другите. Ако не сж неблагоприятните външни обстоятелства, без съмнение, ще бъде образец на съвършенство; Така, че човек не се счита виновен за принудителното отклонение от прямолинейния си характер. Простякните му сж само следствие; тж не намаляват, утешава се той, че

да проумее какъ прости истини не могат да се смляят от профаните! Убежденията му, без съмнение, сж най-правилни. Ако е „притиснат до стената“ и е принуден да признае, че събитията и животът опровергават неговите „истини“, той веднага извърта въпроса с „нови непредвидени обстоятелства“. Въ края на краищата тж излизат виновни, но не и той.

Напразно ще се старае да убеди съвършения човек, че греша въ нщо. Той чувства мозъка си на място; логиката му дири само неопровержими пжтища; преценява фактите и събитията безпогрешно и нищо не е въ състояние да го убеди въ противното. Съ патосъ, много до-

гато критикува. Изобщо, критиката за него е като бъл дробъ. Той диша чрез нея, проявява се, печели слава, доказва своята правота и, като че ли, казва на слушателите: „Видите ли, това, което критикувамъ, от това, което се възмушавамъ, от всичко долно, подло, глупаво, недостойно аз се гнуся; то не съществува въ моя живот“. По тоя начинъ той иска да създаде впечатление на пълна идейна и душевна чистота. Затова критикува не само въ гръмко и безпоощадно. Горко на попаднали под стрелите на критикарската му фразеология. Върху му се изливат дръзки ругатни; обезличава го с такава майсторство, че случайният слушател и наблюдател, за да

Константин Н. Петкановъ

СЛЪНЧОГЛЕДЪ

Лътото слъзе откъм баирите, мина въ жълти стъпки през лжките и се смихна въ слънчогледа на Мирчовата радина.

Къщата на Мирча бжше край село. Исока, колкото едръ волъ, тя се убжше между кошарите и гледаше елската кория, подъ сжкните на която очиваха умрлите.

Една сутринъ Мирчо прекрачи приеденъ прага на кжщата си, после зопна снага, разкърши раце и се легна въ гробината.

Слънцето тргна на път, издигна се надъ селото, а той стоеше, като анесенъ, не се досъщаше, че денът о века на работа. Сякаш, сънъ е било миналото. . . Вржса се отъ полето. На само носи тежка копачка и торба пълна въ лобода за прасето. Минава презъ динъ долъ, изкачва се на билото и яри да види кжщата си. Не може а види — вжгърътъ премрежава очите у. Надъ главата му се дига чучулига. ой върви, не спира, но и чучулигата в спира — лети надъ него и пбе безжична пжсенъ. На край селото го лаява куче, спуска се върху му, но

той не се пазя. Бърза, минава презъ двора, влиза въ кжщи и намира новъ човекъ — първа рожба. Жена му Милка лежи на земята, покрита сж скжсана черга, а до главата ѝ жива кждея. Навежда се, посжга сж ржце къмъ рожбата си, но спира го топла ржка. Отмалкътъ гласъ го гали:

— Спи, ще го събудимъ!

— Милче, искамъ да го видя!

— Какво ще го гледашъ, кожата ти е одрало! . .

По-късно животътъ имъ станатежък. Осиромашаха и, за да не гладуватъ, заловиха се чужда работа да работятъ. Съ солъ и хлбъ въ торбата, жжнхъ хорските пива. Но пакъ радостъ имаше въ кжщата имъ. Въ Милкините очи имаше благостъ, въ думите ѝ — утеха. . .

Седи изморенъ на скжсаната рогозка и събува цървулите си. Ядъ го е за нщо, дърпа ремъка на цървула и го скжсва. Милка се е навела и духа огъня, жжи се да запали мокритъ клечки. Той се сърди и отъ нея си изкарва яда:

— Стига си духала тамъ! Мързи те клечка кибритъ да драснешъ!

— Ще драсна, но ако има! Взехъ вжглече отъ съседитъ, но пржките сж мокри.

— Защо не си ги турила на сухо?

— Ставашъ смъшенъ! Кжде ти е навеса, зимникътъ? Не си гледашъ сиромашията, а си седналъ за пржките да мислишъ!

— Тъй е то, когато жената е некадърна, глупава и мързелива!

— Изпжди ме! Щомъ не ме харесвашъ, вземи си другъ! . . Коя ли пжкъ ще те вземе? Добре че имашъ риза на гърба!

— Защо се сърдишъ напразно, не виждашъ ли че се шегувамъ? . .

И презъ ума не ѝ минаваше да му се разсърди, че е сиромашъ. Тя се молжше на Бога за децата — да ѝ даде животъ, докато израстнатъ. Миналото лътъ влжзоха двамата въ градината. Дълго гледаха потъмнелия гребенъ на корията и слушаха глжквата на децата. А сега е самичък. Милка му се разсърди, легна, остави ги сами. Погребяха я подъ чернитъ сжнки на корията. Въ кжщи се върна вдовецъ. Децата не го познаха, толкова бжше почерилъ отъ скръбъ.

Мирчовото лице се помрачи — не понесе мжката на овдовелото сърдце. Погледътъ му, като изплашена птица, избжга къмъ корията. Свжтлиятъ денъ

се запраши предъ очите му. Не знаеше, кжде да отиде, сж какво да се залови, ржцетъ му бжха немошни, а земята се плаши само отъ здрави ржце. Пжкъ и желание за работа нжмаше. Когато ще престжли уморенъ кжщия прагъ, кой ще го посржне? . .

Едно отъ децата заплака. Мирчо трепна, опомни се и потърси сж очи рожбитъ си. Дветъ му деца играеха на двора. По-големото ровжше въ пръстята, а другото паднало въ локвата за кокошки, плачеше изплашено. Приготи се да имъ се скара, но лицето на разплаканото дете тж се избистри въ очите му, че той не изтрая, отиде, дигна го и го пригърна. По голъмото тичешкомъ дойде и застана до краката му. Малкото се притисна до кокалестата му снага, замина срещу яркото слънце, протегна ржчачки и посочи на нщо. Мирчо извърна глава да види, дали не иде гостъ къмъ кжщата му. Нжмаше никой, само дърветата изъ полето се лутаха и диржха пжтищата. Та кого можеше ди очаква? Нжма си родъ, роднина. До денъ днешенъ никой не се е сжтилъ за него. Минаватъ край него и за нищо не го питатъ. Защо Милка не стане отъ гроба и да се върне при него? . . Когато я сложиха на носилото, той не искаше да повърва, че тя е умрла. Още е жива предъ очите му. Затвори благите си очи,

легна сж усмивка на уста. Спуснаха я въ гроба, близкиятъ джбъ отдръпна сжнката си, а слънцето залъ сж руменина странитъ ѝ. Той хвърли шепа пръстъ върху нея. Вечерта кжщата бж пуста. Децата се гушеха въ чергитъ и плахо питаха за майка си. Оттогава все е самъ. Залгва се сж децата, но тж нищо не разбиратъ. Малкото забрави да вака „мамо“. Ако го попита, дали не ще си спомни?

— Милче! — безъ да иска Мирчо извика името на жена си.

Детето, като не чу името си, не се обърна да го погледне. Мжка сви сърдцето му, почувствува гърдите си празни. Остави детето на земята, отиде въ градинката. Още повече се разжжи. Та градина ли бж неговата? Педя земя заградена сж трева и тръни. Щомъ легне и изопне ржце и крака, ще я изпълни. Гледа ли се челядъ сж толкова малко земя? Ако пръстята можеше да се яде, пакъ нжмаше да имъ стигне. Да бжше жива Милка, чуждо щжха да жжнатъ, нжкоя и друга пара щжха да скжтатъ, за да купятъ малко нива. Кой ли пжкъ ще продаде нивата си? Отъ дете живжве въ това село, още не е чувалъ нива да се продава. Разораватъ мбрата, присвояватъ чужди джлове, но нива никой не продава. Всжки сжче дълбоки бразди, тегли дълги синури. . . Кара второ рало на Погачата. Заораватъ

не бжде нападатъ и унищоженъ по сжщия начинъ, е готовъ да признае съвършенството му и да приеме като факти изобилниятъ му недомисля. Другитъ постоянно грѣшатъ, но не и „свършениятъ човѣкъ“. Той е увѣренъ достатъчно, че обосновава всѣка своя мисль, че правилно преценява всѣка своя постѣпка и е изключено да „стѣпи на криво“. Всичко у себе си той е оценилъ съ фразитѣ: „хармонично“, „ясно“, „последователно“, „обосновано“, „съобразно съ логиката и фактитѣ“.

Другитъ тѣй лесно не могатъ да иматъ мнение. Това е право само за „свършения човѣкъ“. Тѣ сж дължни да възприематъ мислитѣ му; да се съгласяватъ съ убежденията му, да го признаятъ за правъ. Не е важно какво на тѣхъ се иска, а сжщественото е какво той желае. То трѣбва да стане. И, ако той е „силенъ на деня“, много лесно печели всеобщи одобрения на мислитѣ и дѣлата си. Нали хората обичатъ да одобряватъ мненията на оня, който може да имъ бжде полезенъ и отъ чието благоволение зависятъ?

Често душата на тоя „светия“ кипи отъ недоволството. Отъ всичко и всички той е недоволенъ. Отношенията, събитията, фактитѣ, не всѣкога следватъ желания отъ него пѣтъ. Затова той гърми отъ протестъ и горчиво съжалява, че не е единъ Хитлеръ, Сталинъ или Чърчилъ, за да тури „вжтре въ 24 часа“ редъ на тая земя. Международнитѣ събития за него изглеждатъ така прости, истината въ политиката е поразително очевидна, че той дълго не може да се успокои отъ глупостта на голѣмитѣ дипломати, които „невиждатъ по-далечъ отъ носа си“. По улицитѣ, въ компания, въ кафенето, предъ приятели, на събрания-навсѣкжде, кждето има кой да го слуша, той съ увлѣчение изтъква грѣшка следъ грѣшка и сочи „абсолютната истина“, до която се е добралъ съ откровението на ясновидецъ. Никое чуждо дѣло не го задоволява. Навсѣкжде намира грѣшки и проявява недоволство. Изгаря отъ вжтрешенъ протестъ, за дето той не е питанъ при решаване на голѣмитѣ държавни и международни проблеми. Ахъ, ако бѣха взели неговото мнение! Какъ сжстливо би се наредилъ свѣтътъ!..

Но тѣй като мѣродавнитѣ фактори и не подозиратъ сжществуването на тоя всезнаещъ и свършенъ човѣкъ, изложени сж на бомбастичнитѣ му хули.

„Свършениятъ човѣкъ“ често пѣти срѣща въ живота непредвидени мжнотии. Той

СТИХОТВОРЕНИЯ

Родина

*Бихъ искалъ съ нѣкого да се простя,
задъ мене влюбени очи да плачатъ.
И безъ това усмихнатъ ще умра
за тебе родино огромна, въ здрача.*

*Очитъ — ще сж твоята тѣжа,
въздишкитъ — небето наболяло.
Но редно ли е тихо да реда
когато цѣла си възторгъ и воля.*

*Азъ бихъ могълъ не тѣй да пренеса
за възхода ти. Бихъ могълъ да пѣя
за творческия устремънъ животъ,
въвъ който борчески ще заживѣешъ.*

*Но родино! — днесъ всѣки е войникъ.
И сетния ти вѣренъ синъ на стража.
Гордѣя се. Съ отворени очи
дълга имъ вѣченъ мога да покажа.*

*Когато дойде слухъ че сѣмъ умрѣлъ,
че сѣмъ загиналъ гордо и човѣшки, —
да не забравятъ — затова живѣхъ, —
единъ достоенъ пѣтъ да отбележа.*

*Бихъ искалъ съ нѣкого да се простя.
Оставихъ го, — все може да заплачемъ.
Сега за родината си една
геройски отминавамъ въ здрача.*

Силата на изкуството

Когато става дума за изкуството, винаги си спомнямъ за мисльта на Шопенхауеръ: „Цѣлиятъ свѣтъ е само една горчива иллюзия“. Само изкуството носи въ себе си нѣщо ценно и вѣчно“.

Ако ме попитатъ внезапно, коя е най-голѣмата сила, следъ вѣрата и любовта, азъ бихъ отговорилъ веднага: изкуството.

протестира съ цѣлото си сжщество противъ тѣхъ. Винови сж всички и за всичко. А тия мжнотии се дължатъ най-вече на факта, че счита другитѣ за дължни къмъ него, но не и той къмъ тѣхъ. Тѣйкато е „избранъ“ отъ сждбата, всички трѣбва едва ли не да лежатъ въ краката му и да го зѣпатъ въ безкрайно благоволение.

Убеждението въ своето съвършенство го прави високо мѣренъ. Гледа отъ високо на хората и вѣрва, че следъ смъртта му свѣтътъ ще понесе непоправима загуба.

Така „свършениятъ човѣкъ“ се сраства съ вѣрата, че е „центъръ на свѣта“. Тя подхранва въ душата му стремежъ да иска всичко отъ другитѣ, но безъ тѣнка смѣтка нищо никому да не дава. Затова, сжществуването му е товаръ за обществото и то е сжстливо, ако между него се раждатъ по-малко такива самопровъзгласили се „свършени хора“. Тѣ сж най-голѣмитѣ спирачки на напредъка.

Петъръ Стѣповъ

Бждеще

*Ще млѣкнатъ заинаги каруцитѣ
по пѣтищата твой равнина
и хората подъ снѣгъ и ямурлуци
не ще изплакватъ своята беднота.*

*Покрай села трептящи отъ трансмисии
и ниви разорани със бензинъ
волни и щастливи въ колитѣ си
сж шеметна предѣлността ще летимъ.*

*И въ рамката на телевизия
ние ще здрависваме свѣта,
ще приказваме и ще общуваме
съ селяни отъ Куба и Китай.*

*Смѣшенъ сѣмъ ще сж каруцитѣ,
свития подъ бедността човѣкъ.
Въ мощта на нашитѣ цилиндри
щастие то на труда ще пѣтъ.*

*Спи сега подъ мжка ямурлучена
равнина, изплаквай денъ следъ денъ.
Вихрено стаени въвъ мечтитѣ си
бждецето ти ще доведемъ.*

Божидаръ Божиловъ

Жаждата къмъ истинското изкуство е вѣчна. Свѣтътъ може временно да утоли тази своя жажда отъ плиткитѣ извори на едно лѣжливо изкуство, но скоро той ще потърси истинската жива вода. Слѣнето не търпи дълго сивата завеса на облацитѣ. То я прогонва. Изкуството не търпи дълго мрачната сѣнка на лѣжата.

Свободата и изкуството иматъ нѣщо много общо, което ги прави много близки. Често дори преминаватъ едно въ друго. Ботйовъ обичаше свободата, обичаше и изкуството. Чрезъ своята героична смъртъ, той обезсмърти живота си, а чрезъ своитѣ пламенни пѣсни вдъхнови други да обичатъ свободата и ги тласна по пѣтя на безсмъртието и подвига.

Изкуството и свободата не могатъ да минатъ безъ подвигъ, самопожертвувателностъ и жертви. Този, който посвети живота си на тѣхъ, той трѣбва предварително да си избере една Голгота. Или, който иска да види висинитѣ на човѣшкия духъ и да се докосне отблизо до тѣхъ, трѣбва да изкупи това често пѣти съ голѣми страдания.

Да творишъ, значи да страдашъ. Затова тѣзи, които никога не страдатъ, никога не творятъ. Затова тѣзи, които сж дали голѣмо изкуство на човѣчеството, сж минали своя пѣтъ въ голѣми страдания.

Димитъръ Аджемовъ

ПО СИНУРА

В-КЪ ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ

Започваме съ вѣрата, че той може да изиграе успѣшно ролята си, и, че въ странитѣ му, наредъ съ актуалното, литературно-вѣстнирското, ще се твори и изкуство, което ще остане, по своето значение, въ истинския смисълъ на думата, като такова.

Времето въ което започваме, биха казали нѣкои, не е удобно за проявление отъ духовно естество. Направете прегледъ, биха допълнили тѣ, на литературния животъ отъ преди година-две и сега? Кжде е есенниятъ кипѣжъ и сезонното плодотворчество? Сега преди всичко хлѣбътъ, та после...

Тѣ сж прави, но донѣкжде. И нима при такива условия нѣ сж създавани най-значителнитѣ и дълбоки творения на изкуството? Не сж ли тия разнородни времена извори, отъ които вдъхновениятъ инженеръ на човѣшката душа, писателя, трѣбва да гребе? Не сж ли неповторими възможноститѣ? Да изреждаме ли имена? Ние всички ги знаемъ.

Но да завършимъ. Кормилото на „Литературни новини“ е насочено не-поколебимо напредъ. Въпрѣки не-нормалнитѣ условия, той ще изпълни повелята на всички вѣкове да не забравяме, че човѣкъ има и духовни нужди, че той носи въ себе си и творчески духъ, а не само животински инстинкти.

ЗАЩО ДА Е ТАКА?

Приятель Радой Ралинъ помѣства въ „Литературенъ гласъ“ две прекрасни стихотворения. Но третото... за него ни е думата.

Какво не ни е омръзнало сега? Да отричамъ и да пращамъ по дяволитѣ съ замаха само на едно настроение наука, и то главно математика, струва ни се, че е много лично и неомислено. Да не казваме повече.

Вѣрваме, че Радой Ралинъ ни е разбралъ.

БАЛКАНСКИ АРИСТОКРАТИ

Варненскиятъ народенъ театъръ презъ този сезонъ постави като трета репертуарна пиеса комедията „Балкански аристократи“ на сръбската актриса Любинка Бобичъ. Не ни сж ясни съображенията, които сж накарвали ръководството на театъра да постави тази сръбска комедия и още повече, да промени и поблѣри имената на действащитѣ лица и това на авторката, което е станало на Люба Бобева. Нѣкои казаха и писаха, че тя била българка отъ Македония. Незнаемъ. Нѣмаме неоспорими доказателства, затова позволюваме и да се съмняваме.

Ако нѣкои съображения отъ културно естество сж наложили да се играе и една сръбска пиеса, следъ като вече се игра и една английска, то трѣбваше въ самото начало тази гениална творба да ни бѣше представена като сръбска и отъ Любинка Бобичъ, която е позната на нашата театрална публика.

Такива съмнителни пиеси не трѣбва да намиратъ тѣй лесно мѣсто на сцената на единъ театъръ, който така щедро субсидиранъ както отъ община, така и отъ държава. Още повече, че днесъ и театърътъ трѣбва да подпомага държавната политика, която е насочена къмъ една единствена цел. Тя се знае.

Ахилъ

„Литературни новини“ е вѣстникътъ на будната интеллигенция.

нивата и теглятъ последната бразда. На синурата стърчи трѣнка. Погачата заобикаля трѣнката, навлиза въ чужда нива. Тоя на когото е нивата, оставя ралото, дига копралята и право върху Погачата. Съ все сила удря добитъка.

— Защо биешъ добитъка?
— А ти защо орешъ въ мойта нива?
— По-рано трѣнката бѣше въ мойта нива.

— Никога не е била въ твойта!
Погачата оставя ралото, приближава другия, хваща съ две рѣце копралята му, мжчи се да му я отнеме.

— Остави копралята!
— Нѣма да я оставя! Искамъ да я опитамъ на твоя грѣбъ!

Копралята падна на земята, рѣцетъ имъ се сплитатъ. Погачата събаря сѣседа си и забива нокти въ шията му. Едва ги разтървава...

Мирчо обгърна съ погледъ полето. Земята раздаваше даровѣтъ си съ пълни шепи, но къмъ него не протѣгаше дори и съ прѣстъ. Обърна се съ лице къмъ гробищата. Отдалече не личаха дървенитѣ и каменни кръстове. На всички страни земята бѣше една и сжща, жълтъше се безъ граница. Но тамъ лежи Милка. Всѣкога може да иде да си почива върху нейната земя? Кой ще му забрани?.. Нѣколко дървета сж се отдѣлили отъ корията,

като отъ стадо, и сж трѣгнали презъ нивитѣ за къмъ незнайна страна. Стига да иска, може по цѣли дни да върви подиръ стѣпкитѣ имъ и да лежи подъ сѣнкитѣ имъ. Кой човѣкъ ще го спре?

Въ градинката до оградата разперваха клонои две дървчета. Бадемчето, което едва достигаше до раменѣтъ на Мирча, се бѣше наклонило напредъ надъ оградата и съ мжка гледаше корията. А пѣкъ сливата, црѣкнала нагоре, играеше си съ слѣнето, плетѣше сѣрмена дреха. Една бѣла перура обикаляше дървчетата, но не кацваше.

Мирчо се замисли. Погледътъ му се мѣстѣше отъ едно мѣсто на друго. Полето яздѣше на трои, едри коне — копитата имъ блѣсѣха въ малкото прозорче на бедната му склупена къщурка. — Колко много е широко свѣтътъ! Гледа синия синуръ, но тамъ нѣма ни трѣни, ни забити колове. Като на дланъ се гледа цѣлата земя. А той се е сврѣлъ въ колиба, заградилъ е педа земя. Защо ли е наредилъ и тия трѣни? Какво ще прави съ тѣхъ? Гусерътъ не иска да знае за оградата, минава презъ нея, като дѣждовна капка. Тревата расте, протѣга рѣчички къмъ слѣнето. Какъ е можалъ да раздѣли Милкината земя съ трѣни?..

Грабва джбовъ колъ, навърли се върху оградата, разхвърли тревата,

трѣнитѣ, разгради градинката. Изведнажъ цѣлото поле нахълта въ Мирчовия дворъ, разтърси златиститѣ си гриви. Той се загледа въ обѣдния сѣмъ на нивитѣ и въздѣхна. Лѣхна го мирисъ на ечемиченъ класъ. Очитъ му блѣснаха и заиграха като перепури изъ мараията на лѣтния денъ. Плещитъ му трепнаха, сякашъ, събориха тежкъ товаръ на земята. Шурецъ, събуденъ отъ огненъ лѣжъ, се обади отъ малкото джбче, останало само отгѣтъкъ пѣтя. Подири да види децата си. По-голѣмото се бѣше изправило подъ слѣночогледа, държеше стѣблото му и го клатѣше. Крѣглото, охранено лице на слѣночогледа се бѣ обърнало къмъ гробищата и съ дребнитѣ си очички дирѣше да зърне стѣпкитѣ на тая, що го бѣ посѣла.

Мирчо не се скара на детето. Отиде при него, застана до слѣночогледа и сложи рѣде между листата му. Тѣй близка и мила му бѣ тая слѣнчева китка! Тя му е останала отъ Милка. Единичното му имане е тоя корентъ. Извилъ е шия, като жребче, белязано съ ясна звезда на челото. Той гледа и се усмихва къмъ Милкината земя, сякашъ, я вижда. Мирчо въздѣхна:

— Дириятъ я! Слѣночогледътъ я дири! А пѣкъ азъ сѣмъ ги заградилъ съ трѣни. Загражда ли се душа?

Отново изгледа градинката си. Но погледътъ му се изгуби, стопи се отъ

синьото небе. До онзи свѣтъ отиде, прѣчка не срещна. Нищо не го спрѣ. Не мина презъ чужди ниви, презъ людски дворове. Само презъ широката Божия нива мина.

Плаха, тѣлкопола вихрушка заигра изъ двора, прегърна слѣночогледа, наклони го до Мирчовото рамо. Тая неочаквана милувка събуди забравенъ споменъ. Тѣмна ношъ, връщатъ се отъ нивата. Пѣтътъ е дългъ и разкалянъ. На Милка ѝ става лошо отъ умора и остава назадъ. Искра да ѝ каже нѣщо, обръща се да ѝ види. Не ѝ забелязва въ тъмнината и ѝ вика. Тя му се обажда съ отпадналъ гласъ. Отива при нея, скарва ѝ се, че се мае по пѣтищата. А тя му отговаря:

— Мирчо, много сѣмъ уморена! Снагата ми е като прѣсѣчена!..

Следъ това Милка се обгѣга на рамото му и бавно трѣгва до него.

— Какво ти е, Милче?

— Та още ли не се досѣдвашъ, какво ми е?

Ржката ѝ се отпуша, пада отъ рамото му и дири неговата ржка. Тя е отмаляла и едвамъ върви. Той не се сърди повече, като малко дете я води изъ пѣтя, пази я отъ локвитѣ и отъ лошия вѣтъръ.

Мирчовата буза се запали, пламна. Не го съдържаша на едно мѣсто. Прекрачи черната черта на доскоршната ограда. Излѣзе на широка земя, стѣп-

китъ му станаха по-твърди. Дребни камъчета захрупаха подъ краката му, сякашъ, шепѣща забравени думи. Извърна се да види клѣщата си. Дветѣ му деца си играеха съ едно разплетено кошере. Слѣночогледътъ леко трептѣше и го гледаше съ чиста усмивка. Мирчо прибра снагата си, изправи се, като да бѣше самъ слѣнчева китка и, безъ да иска, кимна съ глава, усмихна се.

Погледътъ му мина надъ гробищата, погали върховетъ на високитѣ джбове и се изгуби изъ свѣтлата далечина. Нищо не виждаше, освенъ слѣнце и си мислѣше, че цѣлиятъ свѣтъ е една нива, една безкрайна пшенична нива.

Шомъ си помисли и заслуша задъхания съсъкъ на уърли класове. Земята и небето се докоснаха, събраха се на едно въ златното зѣрно и се стопиха подъ дѣха на слѣнето. Всичко, всичко изчезна предъ очитѣ му, остана само безкрайната пшенична нива!

Мирчо подигна ржка да погали класовѣтъ ѝ, но се опомни и поклати тѣжно глава, зашепа:

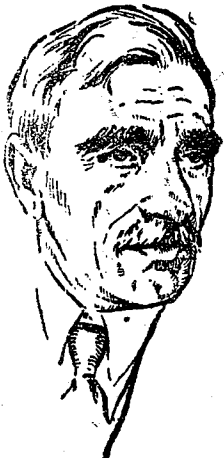
— Милче!.. Хей, мило Милче, виждашъ ли ме, чувашъ ли ме?..

Малка, радостна птичка кацна на цѣвналъ магарешки трѣнъ, опнашия, зачурулика любимата си пѣсень.

На небето изчезна и последната брѣчка.

ПРИ СТИЛИЯНЪ ЧИЛИНГИРОВЪ

Видният наш писател, общественик, читалищен деец и председател на Съюза на българските писатели говори за войната, за Добруджа и Йорданъ Йовкова, за учителя и за ролята и бедността на българския писател.

Пресичаме надлъжъ булевардъ „Дондуковъ“, шуменъ, свѣтналъ, като въ денъ отъ обилно разлѣната електрическа свѣтлина и продължаваме по бул. „Карлъ Шведски“. На жгъла съ ул. „Бѣло море“ отваряме пжтната врата на скромна едноетажна постройка и само следъ мигъ сме въ кабинета на писателя Стилиянъ Чилингиновъ, който, по-миналата недѣля, на 8 ноември, навърши шестдесетата година отъ своя животъ, посветенъ въ служба на българската култура.

Роденъ и израстналъ въ срдѣта на здраво еснафско семейство, Стилиянъ Чилингиновъ още отъ ранни години е запазилъ силна обичъ къмъ просвѣтата. Той възпламени тази обичъ и въ срдѣта на многото негови ученици — цѣло поколѣние днешни поети и писатели.

Днесъ той е събралъ почитта къмъ своето дѣло и име, почетъ, отдавана му заслужено отъ всички културни срдѣти въ България.

Когато се говори за Стилиянъ Чилингиновъ — мъчно може да се отдѣли писателя отъ общественика, публициста, културния деецъ и пламенния защитникъ и пропагандаторъ на българщината. Тѣ частливо съжителствуватъ въ него. Затова, напрадно ще искате да отдѣлите нѣколко минути въ разговора си само за литература.

Писателятъ ни посреща усмихнато. Годишнитъ никакъ не сж сломили духа му. Пожелаваме му щастлива шестдесетгодишнина, бодро перо и бистъръ умъ, за да може все съ сжщата енергия и въодушевление да продължава своето градивно културно дѣло.

Той говори тихо, увлича се, бодро ржкомаха. Замакхва леко съ ржка и тя се откроява на кафявия фонъ на библиотеката, събрала нѣколко хиляди тома. Цѣлиятъ му кабинетъ е отрупанъ до тавана съ книги. Гледамъ хилядитъ томове и се чувствувамъ не по-добре отъ Мартинъ Идънъ, когато е билъ за првъ пжтъ въ библиотеката на Санъ-Франциско. Чувствувамъ, като него, това огромно богатство да тежи върху ми като лавина. Ние младитъ се плашимъ отъ вида на толкова много книги, събрани на едно мѣсто, преминали, при това, презъ ржцетъ на единъ човѣкъ.

Искаме да разговаряме съ г. Чилингиновъ свободно, безъ да поставяме въпроси. Не можахме да останемъ до край върни на това, но затова пжкъ, оставихме въпроситъ да изникнатъ сами. Така, съвсемъ не-принудено, започнахме разговоръ за войната. Това е сега темата на всички разговори.

— Дано да се запазимъ тоя пжтъ, до край, настрана отъ войната, — започва той.

Въ гласа му се чете вълнение на бащата, на човѣка, който е преминалъ презъ много бури, който познава войната, който обича народа си, за да не може да си я представи като поле на война.

— Ако се запазимъ отъ тая война и здраво бранимъ границитъ на обединена и велика

България, ние ще бждемъ на първо мѣсто въ културно отношение на Балкана. Че съвсемъ другъ редъ ще настъпи въ Европа следъ сегашната война, въ това едва ли има нѣкой да се съмнява.

Писателятъ наскоро е билъ повиканъ да посети отново Добруджа. Идвала е при него делегация да го покани. Следъ Йорданъ Йовковъ, той е вториятъ български писателъ, писалъ най-много за Добруджа. Неговата книга „Равна Добруджа“ е написана съ много любовъ къмъ тая земя. Той е авторъ на първата биография на Караджата, която допринесе твърде много, за да се утвърди той като добруджански герой. Той е авторъ на научния трудъ „Добруджа въ нашето възраждане“. Въ своя голѣмъ трудъ за развитието на читалищното дѣло въ България сж помѣстени подробнитъ му изследвания върху читалищното дѣло въ северна и южна Добруджа. Изследвалъ е черковното и училищно дѣло въ Добруджа, написалъ е сонети за почти всички добруджански градове, много стихотворения и разкази, много политически и полемични статии въ защита на Добруджа.

Презъ време на свѣтовната война той е прекаралъ въ Добруджа. Това му се е удало да направи и нѣкои отъ тѣзи изследвания. Говоримъ за бита на тая страна, за езика на населението, за пснитъ му. А да се говори за Добруджа и то съ писателъ, не е възможно да се отнесе името на Йорданъ Йовковъ. Името на Йовкова и това на Добруджа навѣки се свързаха.

— Върно лие отразена Добруджа въ съчиненията на Йовкова?

— Безспорно, — отговаря г. Чилингиновъ. — До голѣма степенъ на Йовкова се дължи тая земя да остане толкова години жива въ срдѣтата на българския народъ. Считамъ „Чифликътъ край границата“ за единъ отъ най-добритъ български романи.

Много отъ писаното отъ писателя за Добруджа е разпрснато по вестници и списания. Сега той полага усилия да го издири и да го подреди. Прочита ни едно сега намѣрено стихотворение, писано отъ него преди 25 години при временното освобождаване на Добруджа. Това стихотворение е такова по съдържание и настроение, че бихте помислили, че е писано сега, следъ новото освобождаване на Добруджа.

— Нѣколко думи за материалното състояние на учителя, г. Чилингиновъ. Какъ ви се струва, основателна ли е борбата на българските учители, за подобрене на материалното му положение?

— Повече отъ основателна. Тя е необходима. Учителътъ е най-важниятъ държавенъ служител, най-образованиятъ, най-културниятъ и най-зле платениятъ. Орелъ съ натежали отъ грижи крила не може да откърми горди духове. А народътъ съ робски души не може да разчита на никакво бждеще.

— Какво ще ни кажете за ролята на писателя? — задаваме му другъ въпросъ.

— Не е дадено съответно мѣсто на писателя въ живота на страната — започва г. Чилингиновъ. — Въмѣсто да вървимъ въ това отношение напредъ, вървимъ назадъ. Писателятъ трѣбва да бжде обществено активенъ човѣкъ. Той не може и не бива да гледа на живота съзерцателно. Какъ мо-

жешъ да бждешъ писателъ, безъ да си изживялъ писаното, безъ да си активенъ участникъ въ живота?

Въ връзка съ така поставения въпросъ, узнахме любопитни факти изъ живота на г. Чилингиновъ. Той е участвувалъ въ миналия партиенъ вестникъ, народенъ представителъ. И като такъвъ, обаче, той си е запазилъ своята независимост. Той е провалилъ два законопроекта на партията, къмъ която е принадлежалъ, нѣщо не много обичайно за партийното минало.

Стилиянъ Чилингиновъ има въобще отзивчиво срдѣце на общественикъ и човѣкъ. Той взима активно участие въ безброй много дружества и организации. Нѣма голѣмъ общественъ въпросъ, по който той да не се изкаже.

— А какво ще ни кажете за материалното положение на българския писателъ? — задаваме ние последния си въпросъ на г. Чилингиновъ.

— При тежки условия работи днесъ писателятъ. Това се отразява зле на цѣлия нашъ духовенъ животъ. Ето ви единъ примѣръ: на мое име има кръстени петъ училища въ страната. Всѣка есенъ, въ началото на учебната година поздравлявамъ ученицитъ отъ тѣзи училища съ писма, пожелавамъ имъ здраве и успѣхъ въ училището. И винаги получавамъ отговори отъ децата, въ които ми пишатъ, че ми много благодарятъ за хубавитъ пожелания, но и винаги ме питатъ, защо не отида да ги видя, защо не отида въ тѣхното село, за да ме видятъ, да ме опознаятъ отблизо, да си поприказватъ съ менъ, както често тѣ се изразяватъ.

— Какъ да отида? Не е само работата да пжтния билетъ. Трѣбва като отида, да занеса подаръци на тѣзи деца. Трѣбва да занеса подаръкъ на училището. Какъ да отида съ празненъ ржце? — срдечно и откровенно говори г. Чилингиновъ. Той е получилъ и сега такова писмо. Децата отъ с. Ново Янково, преславско, му пишатъ: „Ви имаме едно желание, което не замолваме да изпълните. То е да дойдете въ нашето бедно село, за да се видимъ отблизо. Отъ нѣколко години ви очакваме новие все идвате. Защо?“

Беднитъ деца! Тѣникога нѣма да получатъ отговоръ на това „защо“, защото г. Чилингиновъ никога нѣма да си отговори: „Българскиятъ писателъ е беденъ, деца, и не може да си позволи такава волностъ“. Само за това тѣ не ще видятъ поруснитъ му коси, не ще чуятъ топлия му бащински гласъ, мждритъ му напжтствия.

Децата питатъ: „защо“? Защо, наистина?

Ние бихме останали съ часове при писателя. Той говори така топло, срдечно и откровенно и при това, съ такова дълбоко познаване на всички въпроси, та съ дни да сте при него, вие ще го слушате съ удоволствие.

— Дано да се запазимъ настрана отъ войната, казва писателятъ на раздѣла съ насъ, изразявайки съ тѣзи думи най-съкровенното си желание.

А. Струмски

Погледъ върху еквадорската литература

Да се пише върху историята на литературата на южна Америка не е лесна работа. Макаръ че нейното развитие да е започнало сравнително късно, днесъ тя е достигнала до огромни размѣри. Въ нея сж легнали изключителни ценности, които никой безпристрастенъ и обективенъ ценителъ не може да отрече, защото въ основата на южно-американскитъ национални литератури отдавна се чувствуватъ благотворнитъ вълияния, породени отъ свѣтовното литературно движение, предимно идещо отъ културнитъ центрове на западна Европа. Въ творбитъ на тия литератури започна да се чувствува все по-ясно не само съвременния животъ, но и специфичнитъ черти на южно-американската действителност, която притежава една особена колоритност, създадена подъ напора на известния колониализъмъ, който е все още една очебийна проява въ тамошнитъ страни.

Всичко това буднитъ южно-американски писатели, които схващатъ истинската сжщностъ и голѣмата роля, която изкуството играе въ живота, го отразяватъ съ голѣмо старание въ произведенията си, наситени, разбира се, съ здрава художествено-реалистична подкладка. По тоя начинъ тия писатели, надхвани съ добре разбранитъ и истински реалистични принципи, станаха привърженици на единъ възвишенъ човѣшки идеалъ за създаване на единъ идеаленъ съзвучающъ народополезенъ и социално справедливъ животъ, като отпоръ срещу колониалното поробване. Тѣзи ясни художествено-реалистични стремежи представляватъ едни отъ сжществени задачи на писателитъ отъ южна Америка.

Що се отнася до еквадорската литература, можемъ да кажемъ, че нейното истинско развитие е започнало непосредствено съ засилването на колониалното влияние въ тази страна. А това е една характерна действителност, която съ голѣмъ замахъ е отразена въ нея.

Не е безинтересно, обаче, да подчертаемъ, че еквадорската литература спада къмъ така наречената испано-американска литература (съ този терминъ испанистите означаватъ литературата въ латинска Америка), понеже не само по езикъ но и по духъ, тя е свързана съ онова грамадно културно влияние, което Испания отрази тамъ презъ времето на могществото си, даже и днесъ се чувствува, въпрѣки коренната промѣна на житейската обстановка въ южна Америка. За това испанскиятъ езикъ е говоримиятъ езикъ въ почти всички държави на латинска Америка като: Чили, Аржентина, Уругвай, Парагвай, Боливия, Перу, Колумбия и др.

Ако искаме да имаме по-ясна представа върху развитието на еквадорската литература, необходимо е да отбележимъ, че и въ нея дълго време господствувалъ, както подчертава голѣмиятъ познавачъ на испано-американска литература, френскиятъ литературенъ критикъ и отличенъ преводачъ

Жоржъ Пиймонъ, онзи „сантиментализъмъ къмъ синьото цвѣте, който дълги години е характеризиралъ цѣлата испано-американска литература“. Разбира се това бѣгство отъ жибия животъ е вече история за цѣла редица съвременни еквадорски писатели, които умѣятъ да бждатъ чувствителни къмъ проблемитъ на живота въ страната имъ, да бждатъ прями и смѣли изразители на здрави реалистични образи, които даватъ характерна представа за нравитъ, обичаитъ и поминѣка, за човѣшкитъ отношения въ една страна, кждето все още преобладаватъ тираническиятъ духъ колониалното влияние. Това иде да покаже, че тия писатели, които се родиха, израстнаха като творци всрдъ народа, се заеха съ една трудна, но възвишена задача да станатъ истински изразители на живота на беднитъ и забравени слоеве въ тази страна, кждето живѣятъ племена като племинскитъ индианци, негритъ, метиситъ по островитъ, както и хамалитъ по кейоветъ на рѣката Гваякилъ.

Ето какъ отблизо петнадесетъ години насамъ въ Еквадоръ се утвърждава едно литературно движение, което е едно отъ най-живитъ въ латинска Америка. Около него сж сгруппирани цѣла редица писатели, които ясно схващатъ обществената и истински национална роля на изкуството.

Главнитъ представители на това реалистично направление въ съвременната еквадорска литература сж: Хозе де ла Куадра, Алфредо Диазъ Кансело, Пабло Паласио, Умберто Саваро, Агийера Малта, Хорхе Икаса и др. Тѣзи сж най-добритъ писатели-реалисти, които съ голѣмо съзнание очертаватъ истинския пулъз на живота въ Еквадоръ. Къмъ това число трѣбва да прибавимъ и Бенжойенъ Карионъ, даровитъ романистъ, есеистъ и критикъ, който се смѣта за главниятъ теоритикъ на това литературно движение.

Първитъ писатели, които дадоха, обаче, начало и тласкъ на това движение сж: Жиль Жилбертъ, Йоакимъ Галегосъ Лара и Агийера Малта. Първата книга, съ която и тримата се представиха предъ читателския свѣтъ е колективниятъ сборникъ отъ разкази „Тия, които си отиватъ“. Тѣ направиха веднага отраднo впечатление съ ентузиазма си, но сжщо и съ съзнанието, че даватъ една правдива окраска на действителния еквадорски животъ.

Не много следъ това, даровитиятъ писателъ Хозе де ла Куадра започна да изпква съ оригиналното си разглеждане на житейскитъ проблеми. Той е известенъ преди всичко като прозаикъ и като новелистъ и като такъвъ той спечели добро име. Между по-значителнитъ му творби сж сборницитъ съ разкази „Загльхнала любовъ“, „Свирепитъ“, „Репизасъ“ и др. Въ тѣхъ той изпква преди всичко като изобразителъ и отличенъ познавачъ на мѣстнитъ груби нрави.

(краятъ въ следващия брой)

Ж. Битевъ

Мастило, всичкитъ цвѣтове, нелостигнато качество, всѣкой може да си приготви само съ нашитъ мастилнѣ прѣкъ, достатъченъ пакетчетъ за по 1/4, 1/2 и 1 литъръ. Мастило — Западна марка. Мастилото ни не дава утайка, не разпада, пера и е ефтинъ. Мастри по поискане. Стефанъ Д. Доничевъ — Варна. Ул. Драгоманъ 28, тел. 25-21

Абонирайте се! Предплатете до 30 декември! За да получите книги по изборъ, равни на стойността на абонамента — за 50 лв. Така ще получавате вестника безплатно.

ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ

Двуседмични излизания за литература, изкуство, наука и обществен живот

Излиза на 1. и 15. число на всеки месец, освен юлий и август. Годишен абонамент 50 лв., за чужбина 80 лв. Обявления по 5 лв. на кв. см., а в хрониката 10 лв. на ред. На настоятели специални отстъпки. Ръкописи назад не се връщат.

Всичко да се изпраща на адрес: ЛИТЕРАТУРНИ НОВИНИ ул. Оборище, 6 — ВАРНА.

Отделен брой 2 лева.

КУЛТУРНА ПРОПАГАНДА

Не може да се отрече, че времето, което изживява светът, дава своя неминуем отпечатък върху духовното творчество. И този отпечатък се проявява не само по отношение на фантастиката, но също и по отношение на формата.

Идеите, които вълнуват хората, намират своето пълно отражение в литературата, изкуството, театъра. Нещо повече — литературата, изкуството, театъра се превръщат в средства за налагането на тези идеи.

И това е още по-силно подчертано в времето, в което живеем — време на борба между два света. В тази борба, не само щикетът, бойните коли и самолетите вземат участие, но не по-малко участие вземат и духовните оржия.

В борбата на културното поле центърът на тежестта се поставя не толкова върху политиката, а върху националната идея. Подчертават се историческите, дори етнически ценности на нацията.

Най-добро потвърждение за това са филмите. И то филмите не само на Германия, Италия, но и филмите на по-малките страни. Най-добър пример за това е Унгария. Унгария си прави отлична пропаганда с своя филм. Само въ продължение на две години, ние, в България, гледахме не по-малко от 20 унгарски филми. И за тази страна научихме от тях филми много повече, отколкото от всички други източници. Научихме за нейната

музика, бит, дори и език. Научихме имената не на един, а на много артисти.

А въ сжщност се касаеше за филми, които нимаха никаква явна тенденция.

Въ това отношение въ нас не е направено почти нищо.

Злополучният опит с „Български орли“ най-последно трябва да ни убеди, че частните и случайни начинания нямат нищо общо с създаването на истинския български филм. Държавата, въ лицето на своите нарочни институти, трябва да поеме въ ржцетъ си почина.

Ние считаме, че точно въ полето на културната пропаганда, Дирекцията на Националната пропаганда трябва да насочи всички свои усилия, защото и нашите големи писатели сж непознати въ чужбина. А преводът на произведението на Вазов, Чилингиров, Пенчо Славейков, Йовков, Елин Пелин, Димчо Дебелянов и други, би запознал света с България много по-добре, отколкото всички сказки и брошури за България, четени или писани за чужденците.

Сжщо и организирането по-често и по-системно на изложби на наши художници въ големите европейски столици, ще има сжщия ефект.

Само така въ тази неравна борба между народите България ще може да утвърди името си като народ с качества и заложби.

В. Остриков.

Нашите писатели ще издадат наскоро следните творби:

Панчо Михайлов — сборникъ разкази „Гласът на сърцето“. Мария Грубешлиева — романа „Насрещен вътръ“. Д-р Милко Ралчев — книга за П. К. Яворов и пълния превод на Дантевата „Божествена комедия“ (Адъ, Чистилище, Рай). Стефанъ Станчев — „Живият Паисий“. Младенъ Исаев — стихосбирка „Човъшка пѣсен“. Георги Томалевски — „Всѣкидневниятъ чудеса“ — натурфилософски есета. Емилия Станев — „Животът на единъ щъркелъ“ — сборникъ разкази. Димитър Аджемов — „Пристанищна хора“ — разкази изъ живота на пристанищните работници и моряци. Божидаръ Божилов — поемата „Извън времето“.

КНИЖНИНА

Въ редакцията се получиха следните книги и списания:

Пѣсни отъ Македония, стихопрози отъ Димитър Добревъ. Стр. 68. Цена 10 лв. Доставка Цв. Даневска, ул. Гр. Игнатиев, 11 — София.

Нашата земя въ художествената литература, монография отъ Димитър Добревъ. Стр.

280. Цена 40 лв. Доставка Цв. Даневска, ул. Гр. Игнатиев, 11 — София.

Очитъ на България, стихотворения и поеми отъ Ненчо Савовъ. Стр. 108. Цена 25 лв. Издание на Хр. Г. Дановъ — София.

Провинция, литературен сборникъ, томъ първи подъ уредничеството на Ан. Гръшнин, В. Г. Генов, Ив. Г. Пеневски и П. Г. Сировъ. Стр. 160. Цена 24 лв. Доставка се отъ Ив. Г. Пеневски, ул. Айджолю, 3 Хасково.

Свѣтъ, разкази и спомени отъ Никола Моновъ. Стр. 80. Цена 30 лв. Издание на книж. кооп. — София.

Птичка отъ глина, разкази и пжтеписи отъ Ан. Каралиевъ. Стр. 80. Цена 50 лв. Издание на „Хемусъ“ — София.

Задъ решетките, романъ отъ Пѣю Гаджевъ. Стр. 80. Цена 15 лв.

Солидарност, драма въ 3 действия отъ Пѣю Гаджевъ. Стр. 40. Цена 20 лв.

Цели и задачи на младежкото кооперативно движение отъ Пѣю Гаджевъ. Стр. 32. Цена 10 лв. И трите книги се доставятъ отъ авторътъ — гара Дойренци, Ловчанско.

Просвѣта, месечно списание на Просвѣтния съюзъ въ България. Год. VII. кн. 1 — София.

МЕНДУ КНИГИТЕ

Василь Левски — писма, статии, пѣсни, подъ редакцията на Ст. Каракостовъ. Цена 35 лева. Издание на „Новъ свѣтъ“ — София.

Заслужаватъ похвала усилията на Стефанъ Каракостовъ да хвърли повече свѣтлина върху дѣлото и личността на Василь Левски. Следъ като миналата година ни поднесе книгата „Левски въ спомените на съвременниците си“, тая година ни предлага въ критично издание писмата, статиите и пѣсните на Левски.

Писмата на Левски сж посветени изключително на народното дѣло. Словотворно тѣ представляватъ огроменъ исторически и общественъ интересъ. Тѣ сж богатъ материалъ за изучаването на една епоха отъ новата ни история. Въ тѣхъ естествено, е отразена и дивната личност на Левски, който до последния мигъ на живота си остана всеотдайно преданъ на отечеството и на идеала за свободата.

Разчитането на тѣзи писма, писани на неустановенъ правописъ, съ условни изрази и прекъсвания по начинъ, който ги прави трудно разбираеми, е тежка задача. За да се заемемъ човѣкъ съ осжществяването ѝ, трябва да бжде не само основно подготвенъ, но и — преизпълненъ съ любовъ къмъ великия Левски.

Книгата изобилствува съ обяснителни бележки и сведения, които правятъ писмата достъпни и разбираеми. Въ началото книгата е снабдена съ една смислена статия върху епистоларната литература.

Книгата е значителенъ приносъ за изучаването на епохата и личността на Левски.

П. Др.

Санъ Микеле, романъ отъ Аксель Мунте. прев. Ел. Консулова-Вазова. Стр. 440. Цена 70 лева. Издание на Мозайка отъ знаменити съвременни романи, София, 1941.

Една оригинална и интересна книга. Едно откровение изъ живота на лѣкарътъ. Както авторътъ самъ казва, въ нея бие времето на единъ другъ свѣтъ, който не прилича на днешния. Тя е една смѣсца отъ есета, психологически анализи, спокойни и красиви разкази, ужасни преживелици, обвинения, и много обичъ къмъ човѣка. Цѣлостта на разказа протича необикновено просто. Драматичниятъ реализъмъ приковава. Разголването на човѣш-

ката душа смайва.

Разнообразието и контраста я правятъ интересна и при десетото ѝ прочитане. Безспорно тая книга на Мунте ще остане въ съкровищницата на човѣшкия духъ.

Гениалността и голѣмия анализаторски талант на автора не могатъ да бждатъ оспорвани. Той напомня съ нѣщо на Мопасана. Съ нѣщо и на Шекспира. Но винаги си остава Мунте. Ако би трѣбвало да се нарече нѣкой писателъ искренъ, то най-доброто сравнение би било — като Мунте.

Преводътъ на Елисавета Консулова-Вазова е безупрѣченъ. Тя е успѣла да предаде и най-тънките нюанси отъ мисълта и стила на автора. Съ такива книги библиотека „Мозайка“ ни открива прозорцата къмъ ценното и гениалното въ съвременната свѣтловна литература.

Пѣсенята на свѣта, романъ отъ Жанъ Жионо, прев. Дора Габе. Стр. 270. Цена 60 лв. Издание на библиотека „Златни зърна“, София, 1940.

Жанъ Жионо е голѣмъ стилистъ. Въ последниятъ си романъ, който библиотека Златни зърна ни предлага въ изискания преводъ на поетесата Дора Габе, е разкрило съ рѣдко майсторство тайните на финната и сжщевременно дива и стихийна красота на природата.

За първичната и непокарана отъ цивилизацията човѣшка душа, Жанъ Жионо съ силата на своя писателски даръ спечелва сърцата на своите читатели, заради идеята, която е светая святыхъ на неговата душа — назадъ къмъ природата. Незабравими оставатъ неговите описания на вечери въ гората, на залѣза при рѣката, която той превръща въ говорящо сжщество.

Отъ неговите страници лѣжа свѣжия и опиващъ миризъ на бориките, шума на рѣката, отражението на сияещото небе. Сждбата на героя му, Близнака, се слива съ вѣчния копнежъ на великата земя.

Следъ като сте притворили страниците на Пѣсенята на свѣта, вие се чувствувате пободъръ, сякашъ сте се преродили. Магътъ на словото, Жанъ Жионо, ви е разказалъ единъ чуденъ сънъ. Той е около васъ, но вие не сте го почувствували, не сте го видѣли, защото малцина между насъ, жителите на задимените градове, сж Жанъ Жионовци.

Б. Бож.

ви, да се прави навреме! Тѣй заповѣдва зимата!

Шестдесетгодишнината на Ст. Чилингировъ. На 8 ноември т. г. нашиятъ сътрудникъ — известния писателъ и днешенъ председател на Съюза на българските писатели г. Ст. Чилингировъ, навърши шестдесетата си година. Отъ сърдце поздравяваме г. Чилингирова, като му пожелаваме дълъгъ животъ и все така бодро да гради своето културно дѣло.

Моцартова годишнина. На 5 декември т. г. се навършватъ 150 години отъ смъртта на Волфгангъ Амадеусъ Моцартъ, най-голѣмиятъ нѣмски композиторъ. Славата на тоя изключителенъ гений, на тоя човѣкъ гордостта на човѣчеството, вече 150 години радва чѣлата земя.

Признателното му отечество и чѣлия културенъ свѣтъ готвятъ тържествено отпразднуване на тая свѣтла годишнина.

Въ възможните условия Моцартъ ще бжде чествуванъ и у насъ.

Жанъ Жионо на филмъ. Жанъ Жионо, известния френски писателъ ще инсценира въ Парижъ единъ филмъ по свой романъ. Филма се очаква съ голѣмъ успѣхъ.

Раждането на красотата. Навършватъ се 30 години отъ както проф. Паулъ Шойрихъ е създадъ класическия си цикълъ „Раждането на красотата“ — изпълненъ на порцеланъ.

Художествената изложба на Павелъ Вълковъ. Презъ настояща зименъ сезонъ една отъ първите културни прояви въ Силистра е откриването на шестата художествена изложба на художника Павелъ Вълковъ, учителъ при мѣстната смѣсена гимназия. Младиятъ художникъ излага 70 цвѣтни офорти — акватинти съ сюжети отъ бургаското пристанище и стария Ловечъ.

Релси. Наскоро излиза отъ печатъ литературния сборникъ „Релси“, въ който участватъ първите сили на провинцията: Никола Загоровъ, Митко Янковъ, Димитъръ Методиевъ, Свѣтлинъ Каделовъ, Панайотъ Пѣевъ, Борисъ Сираковъ, Георги Чобановъ, Асень Кърджиевъ, Петко Данкинский, Иванъ Пеневски, Ц. Колевъ, Н. Одрински, Д. Язовирски, Милко Андоновъ и др. Съ предговоръ отъ Тодоръ Павловъ.

Сложена е подъ печатъ поемата на нашия сътрудникъ БОЖИДАРЪ БОЖИЛОВЪ

ИЗВЪНЪ ВРЕМЕТО

Издание на

Литературни новини предплатени екземпляри до 15.XII. т. г. по 8 лв. екз. За повече отъ 10 екз. 5 лв. Поръчки до редакцията — ул. Оборище 6 — Варна.

Излъзаха отъ печатъ новите книги на

ДИМИТЪРЪ ДОБРЕВЪ

Пѣсни отъ Македония

Цена 10 лева

НАШАТА ЗЕМЯ въ ХУДОЖЕСТВЕНАТА ЛИТЕРАТУРА

Монография, съ предговоръ отъ проф. М. Арнаудовъ.

Цена 40 лева

Дветѣ книги се отстъпватъ за 35 лева.

Доставя Цв. ДАНЕВСКА ул. Гр. Игнатиев, 11 — София.

Печатница „Изгрѣвъ“ — Варна

ХРОНИКА

Литературни новини. Първиятъ брой отъ „Литературни новини“ изпращаме на наши познати съ молба да се абониратъ и внесатъ по възможностъ по-скоро абонамента си. Тия, които не повърнатъ вестника ще се смѣтатъ за абонирани.

Поради независащи отъ редакцията причини излизането на първия брой закъсня съ 15 дни. За въ бждеще вестникътъ ще излиза редовно съ редица голѣми подобрения.

Зимата заповѣдва. Намираме се въ началото на зимата. Работата въ полето спира, скоро нѣма да може да се работи и навънъ отъ работилниците и по улиците. Студътъ ще скове земята и заедно съ това хиляди хора ще се откъснатъ отъ работата, поради невъзможностъ да пласиратъ труда си.

Завие ли ледениятъ вѣтръ, паднатъ ли тежки снѣгове, мнозина наши братя и сестри се

сгушватъ — недохранени и зънещи.

Обществото и държавата винаги сж имали грижи за тѣзи наши събратя. Основанъ е за подпомагане на семействата на бедните и безработните нароченъ фондъ „Обществено подпомагане“. Освенъ това, всѣка есенъ се организира и нарочно обхождане за събиране на помощи. Дава се възможностъ на тѣзи, които сж успѣли да се наредятъ добре въ живота, и тѣ въ тоя моментъ да проявятъ своята добра воля къмъ онѣзи, които сж лишени отъ блага, дори и отъ най-голѣмото благо — трудътъ.

Зимата дойде съ своя остъръ студъ, съ своя мразовитъ вѣтръ. Въ тѣзи дни, когато природата сурово и жестоко се надсмива надъ хората, само нашата воля и чувство за единение и човѣшка защита могатъ да ѝ се противопоставятъ и направятъ дните за всички по-леки.

Нека всичко, което се пра-